

Silvia
Avallone

Román

Italský
bestseller o zlu,
křehkosti
a vykoupení

ČERNÉ SRDCE

Host

Automatizovaná analýza textů nebo dat
ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.

Questo libro è stato tradotto grazie a un contributo
del Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione
Internazionale italiano
Tato kniha vychází za finanční podpory italského
Ministerstva zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce

Cuore nero, Silvia Avallone

© 2024 Mondadori Libri SpA/Rizzoli Libri

This edition published in agreement with
the Proprietor through MalaTesta Literary Agency, Milan

Cover picture from open sources

Translation © Denisa Streublová, 2025

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2025

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-2879-0 (PDF)

ISBN 978-80-275-2880-6 (ePUB)

ISBN 978-80-275-2881-3 (MobiPocket)

Mému manželovi Giovi

S poryvy větru slyšíš zdáli v sadech
lehký svist listí. Kupí se již u tvých
nohou. Kol ticho, na polích i v ladech.
Je léto mrtvých

Giovanni Pascoli: „Listopad“

Skutečnost vyžaduje
abychom mluvili i o tomhle:
život jde dál

Wisława Szymborska: „Skutečnost vyžaduje“

PRVNÍ ČÁST

Dvě osamělosti

1. To listopadové pondělí, kdy Emilia a její otec vkročili na stezku nazývanou Šibeniční cesta a stoupali kaštanovým lesem oddělujícím Sassaiu od zbytku světa, byly Dušičky.

Riccardo byl přesvědčený, že to místo — malinká odlehlá víska — není zrovna vhodné pro začátek nového života: ne pro jeho dceru, ne po tom všem, co se přihodilo, a ne, když na to bude sama. Ale Emilia zarputile a svižně kráčela dál.

Nebe však toho rána bylo oslnivě modré. Děšť předešlé noci dokonale pročistil vzduch, a tak byly viditelné i vzdálené detaily. Do okolních věcí se opíralo zvláštní světlo: vyvolávalo pocit, jako by už nikdy nikdo neměl zemřít, jako by už žádný příběh na tomto neposkvrněném horském hřbetu neměl skončit.

Ve skutečnosti však už všechno skončilo před nějakou dobou. Rozpadající se přístřešky pro dobytek, kaple s černou madonou poničená rozmary počasí. Otec a dcera předstírali, že ruiny podél cesty nevidí. Potili se a kráčeli beze slova. Tak dlouho čekali na tento okamžik, že měli nyní strach promluvit, aby jej nezničili. Stezka byla pokrytá tlustým kobercem z mokrého listí, který tlumil jejich kroky. Tlukot jejich srdcí však byl ohlušující. Oba poslouchali bušení způsobené námahou, emocemi a strachem. Ještě hlasitější bylo v tichu, které je obklopovalo a ožívalo mezi kořeny a větvemi stromů.

Občas položili zavazadla na zem, aby popadli dech. Jejich plíce už horám odvykly. Emilia a Riccardo pocházeli z nížiny a na hory jezdívali jen na prázdniny, před mnoha lety. Bolěly je nohy a záda, ale jiné cesty do Sassaiy nevedly. Nebylo zde ani stopy po asfaltce či zpevněné lesní cestě, která by byla aspoň trochu sjízdná. Auto museli ne-

chat v Almě, poslední výspě civilizace, a dál jít pěšky jako v padesátých letech. A protože ani o šedesát roků později se nikomu — až na vzácné výjimky — nechtělo jít pěšky lesem pro mléko nebo balíček cigaret, minuli jen pár strak a veverku, ale lidi žádné.

Starosti jim dělal i dům. V jakém stavu ho asi najdou? Před několika týdny Riccardo vyslal na obhlídku toho stavení vzdáleného příbuzného, kterému důvěřoval. Na poslední chvíli se objevily obvyklé závady. Bojler byl starý, vodovodní trubky jakbysmet a nebylo jisté, zda v mrazu vydrží. Některé okenice byly rozbité a unikalo jimi teplo z kamen. Elektrické rozvody pak na více místech poškodily myši.

Jak se dalo čekat, Emilia nechtěla stěhování odkládat. Zdůrazňovala, že se přizpůsobí, všechno si zařídí sama. Důvěryhodný příbuzný Aldo před jejich příchodem udělal, co se dalo: uklidil, vyměnil některé kabely, zasádroval některé praskliny. Jasně však řekl, že nejvíc práce čeká na elektrikáře, nějakého šikovného, který bude ochotný dorazit až tam. Představa, jak budou v černočerné tmě, kterou neprosvětlují žádné pouliční lampy zvenku, zapalovat svíčky, teď oba trochu děsila.

V půli cesty se posadili na velké balvany, které přímo vybízely k odpočinku. Polední slunce se mihotalo i ve větších nejníž nad zemí, rozjasňovalo poslední listy na stromech a dopadalo na spadané kaštiny, které zářily jako perly.

„Když si pospíšíš a posbíráš jich tak deset kilo,“ pravil její otec a ukázal na ně, „mohla bys na nich žít několik týdnů.“ A ironicky dodal: „Třeba bys to zvládla i v zimě, až bude cesta nejspíš zasněžená.“

Emilia natáhla nohy a špičkou martensky se dotkla mokrého kaštanu. Na otcovu provokaci nereagovala.

„Teta Iole,“ pokračoval Riccardo a potřásl hlavou, „si vždy stála za svým, že kaštiny jsou lepší než chleba. Skutečná horalka. Vzpomínáš si?“

Ano, ale nechtěla. Vždycky se jí dotklo, když se u důležitých témat hovořilo o mrtvých. A teta Iole zemřela. Několik měsíců po „činu“. „To je nám líto,“ říkali.

Přemýšlela, jak dokáže žít v domě, který patřil osobě, na niž nechce myslet, se vším jejím nábytkem, prostíráním a cetkami. A dvakrát denně chodit po té stezce, na kterou měla šťastné vzpomínky, jak po ní jako malá poskakovala. Mezitím se však cesta proměnila v prudké stoupání, které trhalo plíce. Pořád nahoru a dolů, v zimě, v létě. Dojít na nákup, hledat si práci, a pokud to vyjde, udržet si ji. Uvědomila si, že aby si splnila své touhy, musí je i zradit.

„Zvykneš si na to,“ ujišťoval ji otec, jako by jí četl myšlenky. „Narostou ti takhle silná lýtka,“ rozesmál se. „A jestli ti naopak dojde, že je to šílenství, jak ti všichni pořád říkáme, vrátím se pro tebe. Klidně třeba zítra.“

„To nebude zapotřebí.“

„Změnit názor není slabošství.“

„To říkáš ty,“ odvětila suše Emilia. „A já umím prošťouchnout odpad a vymalovat. I truhlářina mi docela jde, mohla bych si na zimu vyrobit sánky.“

Nasadila svůj typický drzý úsměv, který ji provázel i tam, kde se naučila pracovat s hoblíkem a pilou, lhát, jako když tiskne, a načrtnout dokonalou krajinku jedním tahem pastelky.

„Ale vážně,“ pokračoval Riccardo nervózně, „dělá mi starosti sníh. Co když tu uvízneš s telefonem bez signálu? Aldo říkal, že na jednom místě v kuchyni se chytit dá, ale chci to ověřit... Co budeš dělat, když nebudeš moct telefonovat? Budeš lesní stráží posílat kouřová znamení?“

„Tati,“ povzdychla si Emilia, „žila jsem bez mobilu až do předvčerejška.“

Kaštanovníky byly obalené plody, které nikdo nesbíral. Nad stromy čněly holé skály. Lesy se táhly až k obzoru a mezi nimi bylo devět nebo deset shluků domů, zahalených do tmavého stínu nebo osvětlených studenými paprsky. Sassaia z nich byla nejmenší.

Otec a dcera je potichu pozorovali. Pak se Riccardo na Emiliu otočil s naléhavostí, jež snad byla nadějí. A ona v jeho tváři, navzdory prožitým útrapám stále pohledné a mladé, i v devětapadesáti letech, objevila zapomenutou vzpomínku: výraz důvěry, který zahlédla první školní den, když ji vedl za ruku celou cestu až ke Collodiho základní škole. Jiné děti s tatínkem tam nebyly a i pro ni to byla úplná novinka, protože táta pracoval a cestoval pořád, dokonce i o víkendu. Později však pochopila, že on pro ni byl v jejím životě naopak neustále.

At' uděláš cokoli, Emi. At' jsi udělala cokoli... Jsi a vždycky budeš moje dcera.

„Dobře,“ uzavřel Riccardo diskusi a osušil si oči. „Pojď, at' dojdeme do té barabizny, než se setmí.“

Zvedl kufry a jí nechal lehčí nákupní tašky. Vykročil napřed po nehostinné Šibeniční cestě, kterou ani najít nebylo snadné.

Nešli tudy už skoro dvě desetiletí.

Jejich volvo s ravennskou poznávací značkou ihned po příjezdu do Almy přilákalo pozornost. Ještě ani neparkovali na plácku označeném P na kraji vesnice, a Emilia už zaznamenala koutkem oka nenápadný rozruch. Některá

okna se okamžitě zavřela, zatímco jiná se maličko pootevřela. Možná to byla jen „paranoia“, jak jí opakoval otec. Jenže jakmile vystoupili z auta, z obchodu s potravinami vyšla obtlouklá žena se zástěrou uvázanou kolem pasu, aby si je prohlédla. A nepozdravila je.

Když se pak ptali, kudy se dostanou do Sassaiy — stezka nebyla značená na žádné tabuli ani mapě a sami už si nepamatovali, kudy se vydat, jediní dva obyvatelé, které potkali, na ně zahlíželi s takovou nedůvěrou, že toho Emilia okamžitě zalitovala. Jeden muž kolem nich prošel bez odpovědi a zíral na ně, jako by je poznával. Další utrousil jen pár slov a jeho tvrdá a zavřená výslovnost jasně vzkazovala: o cizáky tady nikdo nestojí.

Zajímalo by mě, co čekali: turisté v této oblasti nikdy nebyli. Když sem přijedeš, znamená to, že buď můžeš prokázat pokrevní spřízněnost s místními, anebo jsi vetřelec, slídl, a to tu nejsi vítán.

Jejich kufry a plné nákupní tašky značily, že sem přijeli, aby tu zůstali. Ale jejich vztah ke zdejšímu kraji zeslábl, utichl a bylo lepší ho nekřisit, pro případ, že by si někdo dal dvě a dvě dohromady, vzpomenu si na minulost a pak začal pomlouvat a šířit drby, jako to dělají lidské bytosti vždycky, při každé příležitosti.

Ani to, jak byli oblečení, jim nepomáhalo. Emilia se nastrojila jako puberťačka, i když jí dávno nebyla: měla na sobě roztrhané džíny, fialové martensky a svítivě zelenou bundu. Její otec zase působil jako z detektivky o komisaři Maigretovi, byl oblečený do elegantního šedého kabátu, kalhot s nažehlenými puky a kašmírové vesty. Nezapadali mezi nerudné dědky s rozčepýřenými vousy, plstěným kloboukem přes oči, jak se v této oblasti nosí, a mluvou plnou zášti.

Emilia se rozhlédla po jediném náměstí v obci a pomalu ho poznávala. Chodila sem jako malá v létě, když doprovázela tetu při jejích pochůzkách, nebo o státních svátcích, které — jak si teď vybavila — trávily v tamhle-té restauraci, Le Betulle, po níž zbyl jen vývěsní štít. Obchod s potravinami však stále fungoval a pořád v něm bylo k mání všechno: od chleba a saponátů až po náradí, šrouby a hřebíky. Udržel se i bar Samuraj, který sloužil také jako trafika. O kus dál pak byla pošta, jež měla otevřeno — jak hlásila cedule na dveřích — v pondělí, ve středu a v pátek od osmi do dvanácti. Kruh náměstí uzavíraly kostel, radnice a škola.

A to bylo všechno.

Co tu sakra dělám?

Tuto otázku si Emilia kladla tváří v tvář skutečnosti.

Nepotřebovala Boha, ani se nechtěla vrátit do školy, a už vůbec neměla zapotřebí číst noviny. Jen cigarety potřebovala. Vytáhla jednu z krabičky, kterou měla v kapse, a zapálila si. Zpupně potáhla, protože začínala mít strach. V životě se řídila železným pravidlem: své slovo nemůžeš vzít zpátky. Protože jinak jsi svině. Její otec to nevěděl, nepohyboval se v pochybných kruzích. Ale ona se to naučila důkladně, na vlastní kůži.

Zatímco se Riccardo stále snažil doptat na cestu, Emilia se přiblížila k temné výloze baru Samuraj, aby se podívala dovnitř. Hosté, ve věku zhruba od pětadesáti do devadesáti let, se zrovna chystali hrát karty. V tu chvíli zaslechla v duchu Martin hlas:

Mysli na kluky, Emily. Na všechny ty kluky!

Jen budeme sbírat zkušenosti a nikdy se nevdáme.

Jen je ošukáme, jednoho po druhém!

Bezděčně se usmála: kdybys ty kluky viděla, Marto.

Konečně se ve vesnici objevil pastýř, tuším, že Rivetti, se stádem ovcí a párem psů. Až on ukázal Riccardovi kamenné schody vytesané do země v mezeře mezi barem a obchodem, tak dobře schované za ostružiním a uschlými hortenziemi, že je nešlo najít, pokud o nich člověk nevěděl.

Emilia nikdy neviděla bujnější kopřivy než ty, které rostly mezi jednotlivými schody. Jako by chtěly zatarasit cestu bláznům jako ona, kteří věřili, že se dokážou přestěhovat na podobné místo. Místo, které ji odmítalo. Které nepřijímalo nikoho mladého a živého. Kde byly domy ze čtyř pětín opuštěné, zapomenuté a prázdné. Ale o tohle právě Emilii šlo, ne? To byl její důvod.

Na posledním úseku stoupání se Emilia přiměla důvěřovat nikoli tomu, co viděla dole v Almě, nebo unaveným nohám, nýbrž svému podvědomí. To bylo její nejvíc poškozenou částí. Venturiová jí ovšem kdysi řekla jednu moudrou věc: „Své tužby nedokážeme ovládat, musíme jen najít odvahu jim naslouchat.“ A ona jim naslouchala, i přes všechna sezení s terapeuty a léky na uklidnění, které brala. Pevné odhodlání přestěhovat se do Sassaiy jí zůstalo, i když Venturiová už zase mlela svoje obvyklé nesmysly: „Když má někdo minulost jako ty, Emilio, vybere si velkoměsto, metropoli, kde splyne s davem. Ne vesničku, kde tě hned odhalí.“

„Nikdo si to už nepamatuje,“ odvětila Emilia, „všichni zemřeli.“

„No právě. A ty chceš žít mezi mrtvými? Protože pokud to tak je, tak to o tobě hodně vypovídá.“

Jdi do háje, odpověděla jí v duchu Emilia. Vstala a šla pryč. Protože tahle otázka byla skutečně rána pod

pás, a jak by řekla Marta, Venturiová byla „strašná frigida s pravítkem v prdeli“. Proč na ni ale stále myslí?

Sotva popadala dech. Ani její otec už nemohl. Zdálo se, že stezka nemá konce, že nikam nevede, k žádným domům, které by někdo v tomto století mohl obývat. Ale najednou se v lese objevila bílá cedule s nápisem z černých tiskacích písmen:

SASSAIA, ČÁST OBCE ALMA

A najednou se objevil shluk zchátralých domů ze snu, který se jí pořád dokola zdál. Kamenná stavení s břidlicovými střechami, jež se opírala jedno o druhé, aby se nezřítily. Pálilo na ně slunce. Svítilo tak silně, jako by byl červen, nikoli listopad. V tom světle se i hory zdály nové. A ona sama, možná, by se mohla stát někým novým. Venturiová už byla jen vzpomínkou, kterou odvál čas jako všechno ostatní.

Protože tady, konečně, začínal život *poté*.

2. Toho roku měla Sassaia oficiálně dva obyvatele. Jeden z nich se jmenoval Basilio Raimondi a bylo mu šedesát čtyři let, i když se zdál podstatně starší. Nikdy se neoženil ani nezasnoubil, žil tu vždy sám a stal se jedním z těch, co mluví tak málo, že je klidně můžete považovat za hluchoněmého. V Údolí mu vždy říkali *ten* Basilio — v této oblasti se před jméno vždy přidává zájmeno —, a i když se k němu chovali důvěrně, v hloubi duše věděli, že není normální.

Dalším obyvatelem, ne úplně nepodobným Basiliovi, jsem já.

Ani jeden z nás nevěděl, že do našeho ticha vstoupí někdo další. Žena, stále ještě docela mladá, pihovatá, se zrzavými vlasy. Kdybychom to byli věděli, nevím, co bychom vymysleli, abychom tomuto vniknutí zabránili. Nejspíš nic, možná bychom se jen lépe připravili a to překvapení by pro nás nebylo tak traumatizující. Ani to snad není třeba říkat, že pokud se člověk rozhodne žít ve vyhlídenné vesnici, chce za sebou nechat hektické životní období, v němž tě události zaplaví, vyženou ven, změnění tě. Vědět o Emiliině příjezdu, nemohli bychom v noci spát. A skutečně jsem od toho dne přestal spát, jako se to prý stává s příchodem dítěte.

Toho rána jsem byl na hřbitově. Abych se vyhnul setkání s lidmi, zatímco budu jelenicí ležet oválné fotografie a vyměňovat staré zaprášené umělé květiny za čerstvé chryzantémy, přišel jsem do Almy v už sedm.

Moje sestra nedorazila. Ani letos ve své obvyklé stručné zprávě neuvedla žádnou chabou výmluvu a mě to nepřekvapilo: nevěděl jsem, ani kde bydlí. Jak je to dlouho, co se už sem nevrací? Co se už se mnou nedělí o starost s nebožtíky, s místy v kolumbáriu, se štaflemi, po kterých

se k nim dostanu, se svíčkami? Jak je to dlouho, co mi ne-telefonuje?

Schopnost držet se zpovzdálí ovládla mistrně.

Vrátil jsem se okolo půl deváté — pamatuju si každý detail toho dne — a posnídal jsem vejce ušlehané s cukrem. Ještě se budu muset osprchovat a oholit si plnovous, který mi sahal až ke klíčním kostem. Ale nechtělo se mi do toho, klidně ať mi říkají „medvěd“. Stejně věděli, že nejsem zlý.

Ofelia jednou zvedla ruku a zeptala se mě přede všemi: „Pane učiteli, kolik vám je vlastně let?“

Pod plnovousem jsem v tomto případě mohl skrýt úsměv.

„Protože Michele říká, že je vám třicet, a Marco padesát.“

Ostatní na ni z lavic pokřikovali: „Pšššt, ty blbko.“

Já se náramně bavil a odpověděl jsem: „Je mi osmdesát.“

Vzhledem k tomu, že 2. listopadu byl svátek, využil jsem toho, přesadil bramboříky do větších květináčů a dlouho jsem si četl. Až po poledni jsem se rozhodl opravit úkoly: sloh na téma „Můj nejlepší přítel“. Vyšel jsem do pracovny v prvním patře a posadil jsem se ke stolu, kde na mě čekaly popsané papíry úhledně srovnané na hromádce. Autorem prvního byl Martino Fiume a já hned obrátil oči v sloup.

Bylo mu dvanáct let a už podruhé opakoval pátou třídu. První věta zněla slibně: „Můj nejlepší kamarád je Mráček, můj pes.“ Druhá pokračovala ve stejném duchu: „Našel jsem ho v příkopu, když byl malý, opuštěný a zoufale hafal.“ Povzdechl jsem si a vytáhl z penálu modrou tužku, kterou jsem měl na závažné chyby, a zakroužkoval jsem *hafal*.

„To není italsky, Martino,“ promluvil jsem k němu nahlas. Když žijete sami, je to jeden ze zvyků, který činí ticho snesitelným. „Vím, že na horských pastvinách nebudeš italštinu potřebovat, ale i tak se ji musíš naučit.“

„Sloveso *štěkat*,“ připsal jsem na okraj, „vyčasuj v přítomném a minulém čase a napiš ho padesátkrát.“

Zrovna jsem zvedal hrot tužky z papíru, když vtom jsem zaslechl dva hlasy, jež nepatřily ani mně, ani Basiliovi.

Zprudka jsem se otočil k oknu.

Šlo o mužský a ženský hlas: žertovaly spolu, smály se. Kroky se blížily ke mně, zastavily se přímo pod mým oknem. Cinkání klíčů, zavržení dveří. Postřehl jsem, že srdce, orgán, kterému jsem obvykle moc pozornosti nevěnoval, se mi v hrudníku rozbušilo — jako bych se ocitl v pasti.

V Sassaie se nikdy žádné hlasy neozývaly.

S výjimkou období od začátku července do svátku Nanebevzetí Panny Marie v půlce srpna, kdy sem příbuzní, již zde podědili některé domy, které se jim nepodařilo prodat, přijeli na čerstvý vzduch, tu panovalo naprosté ticho. S výjimkou koroptví, výrů, srn, kanců a jelenů se sem nikdo nedostal. Už ani kněz k nám nechodil, stejně jako popelář a pošťák. Pro poštu sis musel sám dojít na pobočku do Almy a odpadu ses snažil vyprodukovat co nejméně, abys ho mohl jednou týdně odnést na zádech. Po slejváku se tu sice objevil někdo, kdo kontroloval domy, zda nespadly, ale přicházel sám: nemluvil a nesmál se.

Vstal jsem od stolu, přiblížil jsem se k oknu a kradmo přes záclonu jsem se podíval ven.

Nikoho jsem neviděl. Pocítil jsem zklamání, či úlevu. Nebyl jsem si úplně jistý. Když jsem tam stál jako socha, napjatě naslouchal případným dalším zvukům, uvědomil jsem si, jak asi působím zvenčí: jako outsider, asociál.

Byl jsem tak zranitelný ve špinavém oblečení, s rozježenými vousy, s oděrem lesa, že mě ohrožovala už pouhá přítomnost dvou neznámých lidí.

Styděl jsem se, že takhle šmíruju. Přesto jsem rozhrnul záclonu a naklonil se, abych do uličky lépe viděl. Všiml jsem si, že brána protějšího domu je dokořán a na prahu stojí dva obří kufry.

V tu chvíli mi, bůhvíproč, na mysl opět vytanulo téma „Můj nejlepší kamarád“, které jsem nejen zadával, ale i sám dostal od paní učitelky Irene ve čtvrté třídě. Napsal jsem doslova toto: „Můj nejlepší kamarád je moje sestra. Běhá lépe než kluci a po stromech šplhá rychleji než veverky. Má svalnaté nohy plné modřin, ale když se zraní, ani si toho nevšimne, protože je jako skála a zdolá všechny zkoušky odvahy.“

Dostal jsem jedničku. Vždycky jsem dostával jedničky. Tou dobou ještě všichni věřili, že jsem génius a čeká mě zářná budoucnost. Trochu jako když malému Basiliovi tvrdili, že z něj bude velký malíř. Nakonec se skutečně stal malířem, ovšem pokojů.

Vytáhl jsem téma nejlepšího kamaráda a vzpomínky na sestru ze sklepení své paměti, kde měly zůstat: v chladu a tmě. Odlepil jsem se od okna a vrátil se ke stolu, donutil jsem se opravovat chyby a nechat vítězit správný pravopis a syntax. Ale skutečnost, že se srdce a vzpomínky postavily mým pravidlům, jasně značila, jakým směrem se dají události do pohybu po Emiliině příchodu.

Otevřeli dokořán francouzské okno v prvním patře a vytáhli na balkon matraci, aby ji vyvětrali.

Použil jsem slovesa v množném čísle, ale ve skutečnosti jen on přesouval matraci, přikrývky a polštáře a silou

je vyklepával přímo přede mnou. Ona moudře zůstala schovaná uvnitř, dokud se nesetmělo.

Snažil jsem se soustředit na psa Martina Fiumeho, na jeho rukopis jako z mateřské školy, ale přes závěsy jsem stále pokradmu sledoval siluetu toho muže ve středním věku, až moc dobře oblečeného, který natrásal ložní prádlo a vztekale křičel něco o roztočích, kterým se ve vlně určitě dařilo.

Uvažoval jsem, co může znamenat ta matrace — zůstanou tu několik dní, nebo týden? Kontrolují věci před létem, nebo se rozhodli dům po Iole prodat? Jednou věcí jsem si byl jistý: do Sassaiy se přece nikdo nebude stěhovat. Už vůbec ne takový městský člověk v bílé košili s lesklými manžetovými knoflíčky. Kdo by vůbec dneska mohl žít bez digitálního vysílání?

Právě tohle byla první překážka: televize.

I kdyby se Emilia vztekla, zoufala si a převrátila každou místnost naruby, televize tam není a nemůže být. Takže opustím úkoly svých studentů a přejdu do domu naproti, abych odvyprávěl události, jak jsem se o nich později dozvěděl.

Emilia byla přesvědčená, že teta Iole trávila večery u televize. Dokonce věděla, o jaký šlo pořad: byl to *Derrick*.

„To si pleteš s tetou z Ravenny...“ odvětil její otec.

„Televize jsou všude!“

„Tak v tom případě jsou všude i asfaltky.“

Emilia se zhroutila na točitém schodišti v nečekaném záchvatu zoufalství. Nezáleželo jí na stavu maličkaté koupelny, orientované na sever a pořádně vymrzlé, ani na ložnici bez elektřiny. Byla zvyklá na spartánské životní podmínky a nikdy si nestěžovala. Působit rozmazleně bylo v určitém prostředí to nejhorší, co se mohlo stát.

Nikdy nedělala vlny, aby získala nějakou výsadu navíc, jenže televize nebyla výsada, byla to spása. Záchraný člun, který tě udrží na hladině, když se zvyšuje napětí nebo hlasy, a nakonec i ruce, které tě zachytí, když zuří deprese a táhne tě do bezedných hlubin.

„To není žádná tragédie.“ Riccardo se objevil pod schodištěm s konejšivým úsměvem na tváři. „Aspoň budeš víc čist.“

Emilia znechuceně našpulila rty. V mysli jí vytanula vzpomínka, jak ji donutili, aby se zúčastnila workshopu čtení a psaní: kvůli bonusu, který by jí to přineslo, něčemu jinému. Lektorkou byla spisovatelka ve středním věku, která měla plnou pusu vznešeně znějících slov, dobrých úmyslů a nadějných vyhlídek. Uprostřed druhého setkání se Emilia užírala nudou, až se přihlásila. Nikdy se nezviditelňovala, ale teď pocítila nutkání přerušit ten příliv nesmyslů. „Říkáte nám, že slova uzdraví naše zranění? Že čtení knih nás může spasit? Myslíte si, že jsme úplně blbí? Zkuste si s náma vyměnit život a uvidíte.“

Marta na ni byla hrdá. Strčila si dva prsty do úst a hlasitě pískla. Skoro všechny křičely a tleskaly. Spisovatelka zrudla studem. Emilia vstala — rozhořčená a vítězoslavná — a z workshopu odešla. Marta ji objala okolo ramen a dala jí pusu za ucho, která měla stokrát větší cenu než ten slibovaný bonus.

„Tati, televizi musíme koupit. Teď hned.“

„Víš, jak dlouho nám bude trvat sejít do města a zase se vrátit? A navíc musíme sehnat elektrikáře, není tu anténa.“

„Ale já bez televize neusnu, nejde to.“

Její otec zavrtěl hlavou. „Říkal jsem ti, že je to bláznivý nápad. Říkala ti to i psychologka, sociální pracovnice... Vraťme se domů.“

„Co to plácáš?“ utrhla se na něj Emilia.

Zrudlý obličej, vytřeštěné oči. Život byl citlivé a křehké téma, zavěšené nad propastí a ona neustále riskovala, že přepadne přes okraj.

„O jakém domově to do prdele mluvíš?“

Riccardo se nerozčiloval a snažil se ji uklidnit.

„Jen na pár nocí, o nic nejde.“

„Nikdy se nevrátím do Ravenney! Nikdy!“

„Tak najdeme nějaký hotel na půli cesty a celý ten nápad přehodnotíme.“

„Chci zůstat tady.“ Emilia měla slzy na krajíčku. „Proč to nechceš pochopit?“

Riccardo se na ni vážně zahleděl. „Tak mi dokaž, že jsi dospělá, zapomeň na *Velkého bratra*, *Survivora* a všechny ty další kraviny, na které se koukáš. Místo aby sis stěžovala na to, co není,“ podal jí čisticí sprej, „můžeš umýt koupelnu.“

Oba se vztekle pustili do úklidu, v tichosti, nejspíš aby na nic nemysleli. Riccardo si ověřil, že v kuchyni je skutečně jedno místo s mobilním signálem a že kamna, bojler a lednička fungují. Emilia si zničila fialově nalakované nehty, když drhla černou špinu ze všech spár mezi dlaždicemi v koupelně. Aldo měl zvláštní představy o úklidu.

Z koupelny přešla do pokoje, který se měl stát její ložnicí: květovaná tapeta s vlhkými skvrnami, sádrová panenka s vykulenýma skleněnýma očima posazená na čalouněné židli a intarzovaná postel, která evokovala katolický seminář nebo počestně žijící pár.

Tady nikdy neusnu, pomyslela si Emilia. Zvedla z komody mosazný svícen, svíčky a zápalky. Zanechal je tam důvěryhodný příbuzný — který o ní nebude šířit žádné

drby —, aby překonala noc. Dlouho je zkoumala a uvědomila si, že to bude lítý boj.

Pak za ní přišel Riccardo, přinesl stará konopná povlečení, těžkou vlněnou deku, polštáře a matraci. Společně postel nachystali a ušlali, zametli vrzající dřevěnou podlahu a raději se soustředili na tyto činnosti, než aby se znovu hádali. O zpustlou zadní zahradu připomínající džungli a půdu plnou pavučin se postarají potom. Chvilku si zkoušeli vychutnat vzduch vonící kaštany, vlahý a falešně jarní, který společně s mým pohledem pronikal dovnitř každým oknem.

Zastavili se, až když se slunce začalo schovávat za horou Cresto.

„Najíme se,“ oznámil Riccardo Emilii, „a pak půjdu.“

Když Emilia zaslechla „a pak půjdu“, ztratila pevnou půdu pod nohama. Proti své vůli ho následovala po úzkém schodišti do kuchyně v přízemí, která byla — jako všechny kuchyně v Sassaie — temná a vlhká a připomínala spíš krčmu.

Pomohla otci nakrájet chleba a obložit krajíce šunkou z uzenářství. Kousala se do rtů, aby mu neřekla: „Zůstaň.“ Posadili se s obloženým chlebem na pohovku, tu, na níž teta Iole trávila celé hodiny, dny a roky, aniž se kdy dívala na televizi: je to vůbec možné?

V obdélníku světla procházejícího oknem poslouchali, jak žvýkají, polykají. Opět spolu nedokázali mluvit.

Možná, pomyslela si, i on znovu prožívá „separační trauma“. Toto spojení ráda používala Venturiová a určitě i ta spisovatelka. Kdoví, proč všechny tyhle ženy s úspěšnou kariérou dokážou ke každému problému přiřadit definici. Emilia se chtěla vrátit do kurzu tvůrčího psaní, aby se mohla znovu přihlásit a říct: „*Paní Četba nás léčí,*

poslouchajte dobře tato dvě slova: ‚separační trauma‘. Vysvětlíte mi, co to do prdele znamená? Skutečně, *konkrétně*?“ Vždy, když je slyšela, jí zněla jalově, zbytečně. Jenže ona tam skutečně byla a nebylo jí dobře. Ten pocit byl jako žár. Spálí ti kořeny, zničí tě.

Obložené chleby z půlky nedojedli, protože neměli hlad. Vypili dvě sklenice ledové vody. Její otec nuceně zavtipkoval: „První pádný důvod pro život v Sassaie.“ Zahleděl se na sklenice. „Zkusím nám teď udělat kafe z té vody, snad to půjde.“

Byla to tak přirozená věc, že dcera v tomto věku začne žít sama, navíc na místě a v domě, který si sama vybrala, na němž si tvrdošíjně trvala. Ve skutečnosti však na jejich příběhu nebylo přirozeného vůbec nic.

„Ta moka konvička se nepoužívala tak patnáct let.“

Ano, právě těch patnáct let byl ten problém. Nebo přesněji: čtrnáct let, čtyři měsíce a devět dní.

Čekali, až se káva uvaří. Osladili ji dvěma vrchovatými lžičkami cukru, ale ani pak se nedala pít. Riccardo položil dva porcelánové šálky do dřezu a rozhlédl se, zda najde poslední věc, která potřebuje uklidit. Se smutným úsměvem kapituloval.

„Tak já půjdu,“ zopakoval. „Čtyři sta kilometrů je dost. Jestli bude velký provoz, hrozí, že se nevrátím včas na tu večeři, o které jsem ti povídal.“

„Nemusíš to vůbec vysvětlovat.“

Byli zvyklí na to, že spolu nežijí, ale tentokrát to nebylo z nutnosti, sami si to vybrali.

Emilia cítila, jak ji pod hrudní kostí tlačí nová úzkost. Pocit připomínající malou smrt, který však obsahoval i záchvěv adrenalinu — a právě to na něm bylo nové.